

Transformacja lokalnych systemów kolei w Polsce w XXI wieku w kontekście historycznych przemian transportu kolejowego

Filip Bebenow

Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2024

ISBN 978-83-7986-527-7

216 stron

Publikacja monografii „Transformacja lokalnych systemów kolei w Polsce w XXI wieku w kontekście historycznych przemian transportu kolejowego” stanowi próbę kompleksowego przedstawienia procesu transformacji lokalnych systemów kolei w Polsce wraz z opisem uwarunkowań, które kształtowały przebieg tego procesu. Perspektywa autora, współpracującego od lat z samorządowymi i pozarządowymi zarządcami infrastruktury, pozwala spojrzeć na zjawiska zachodzące w tym obszarze „od wewnątrz” i wziąć pod uwagę także kontrowersyjne, mało znane lub nieobecne w dyskusji naukowej uwarunkowania funkcjonowania lokalnych systemów kolei w Polsce. Koleje lokalne tworzą wyizolowane systemy techniczno-społeczno-ekonomiczne, zarządzane przez autonomicznych zarządców infrastruktury i obsługujące przewozy na ograniczonym, określonym obszarze oddziaływania (niezależnie od pozostałych podobnych systemów).

Uwzględniając doświadczenia historycznych przekształceń kolei lokalnych w Polsce, jakościowe wyniki badań terenowych i wywiadów pogłębionych, zaproponowano model funkcjonowania lokalnego systemu kolei stanowiący konkretyzację modelu lokalnego systemu transportowego Gadzińskiego (2013). W tym celu dokonano holistycznej diagnozy – identyfikacji elementów wchodzących

Filip Bebenow

Transformacja lokalnych systemów kolei w Polsce w XXI wieku w kontekście historycznych przemian transportu kolejowego

w skład lokalnego systemu kolei, rozpoznania otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego, a finalnie odtworzono realną strukturę relacji zachodzących między poszczególnymi elementami systemu funkcjonującego w określonych specyficznych uwarunkowaniach (instytucjonalnych, technicznych, ekonomiczno-finansowych i społecznych).

Biorąc pod uwagę stopień wyeksploatowania infrastruktury, liczne uwarunkowania determinujące kierunki przekształceń, różnorodność form organizacyjnych operatorów, w tym wielu zmagających się z problemami wewnętrznymi i zewnętrznymi, można stwierdzić, że bieżąca dekada XXI w. okaże się decydująca dla większości lokalnych systemów kolei w Polsce. Należy liczyć się z tym, że część z nich zasadniczo zmieni lub ograniczy skalę działalności, a niektóre zostaną po prostu zamknięte dla ruchu i zlikwidowane, jeżeli nie znajdzie się formuła organizacyjna umożliwiająca pokrycie obiektywnych kosztów eksploatacji podsystemu technicznego. Duża w tym rola podejścia nie tylko władz samorządowych i centralnych, które zobowiązane są stwarzać korzystne warunki dla społeczeństwa i gospodarki, ale także postaw operatorów, którzy powinni mniej energii przeznaczać na emocjonalne i destruktywne konflikty, a więcej uwagi poświęcać rzeczowym, strategicznym i gruntownie umocowanym w przepisach planom działania. Od podejmowanych obecnie decyzji zależeć będzie dalszy los większości lokalnych systemów kolei w Polsce.